

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym

ANALIZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM

Warszawa, czerwiec 2011 r.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
ROZWOJU
REGIONALNEGO

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Opracowanie:

Anna Żelazko

Wydział Monitorowania

Departament Zarządzania EFS

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	4
SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	5
RYNEK PRACY.....	6
SYTUACJA SPOŁECZNA.....	12
EDUKACJA I WYKSZTAŁCENIE	14
SPIS ILUSTRACJI	18

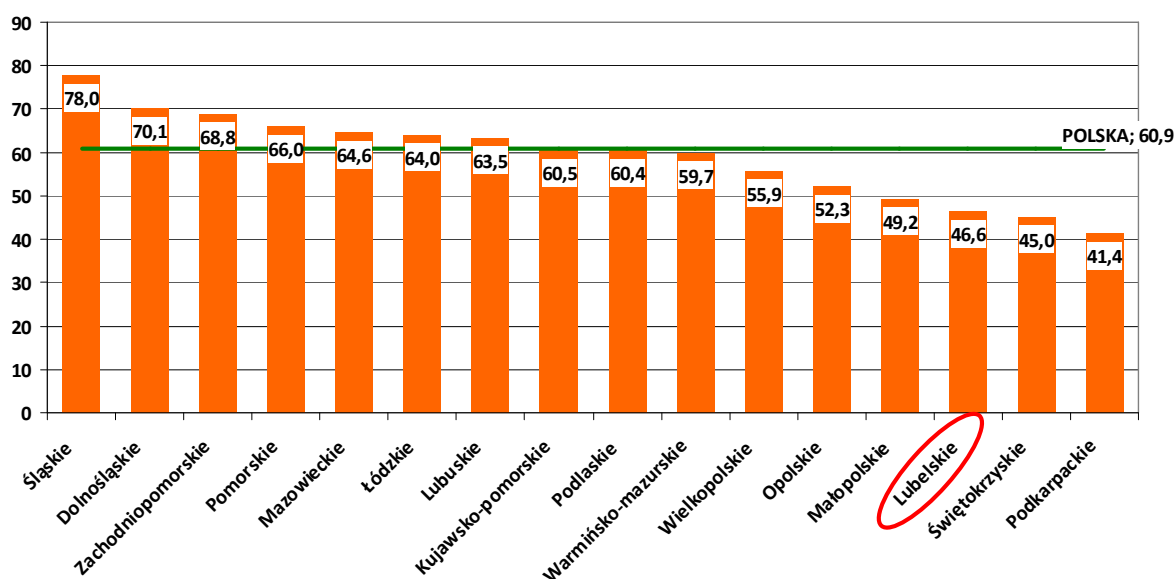
WPROWADZENIE

Głównym celem niniejszego opracowania jest poddanie analizie sytuacji społeczno-gospodarczej w województwie lubelskim w obszarach oddziaływania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL) 2007-2013. Celem opracowania jest jednocześnie wskazanie istotnych problemów, które pojawiają się na regionalnym rynku pracy oraz w obszarze edukacji i integracji społecznej. Analiza może być tym samym wykorzystywana przez regionalnych decydentów, tj. władze regionalne i lokalne do celów planowania aktywnej polityki rynku pracy oraz stanowi zachętę do podejmowania pogłębionych analiz na poziomie lokalnym.

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Województwo lubelskie usytuowane w południowo-wschodniej części kraju pod względem powierzchni jest jednym z większych regionów Polski (trzecia lokata). Jednocześnie **Lubelszczyzna zalicza się do najsłabiej zaludnionych i zurbanizowanych województw, po Podkarpaciu i województwie świętokrzyskim**. Według danych na koniec trzeciego kwartału 2010 r. region liczył blisko 2,2 mln mieszkańców, tj. 5,7% ogółu ludności Polski. **W regionie pogłębia się obserwowana już w poprzednich latach tendencja spadkowa ludności**. W porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego, liczba mieszkańców zmalała o 5,6 tys. osób (tj. o 0,3%). **Spadek ludności zanotowano mimo dodatniego przyrostu naturalnego**. Struktura ludności według płci nie uległa większym zmianom. Kobiety, podobnie jak przed rokiem, stanowiły 51,6% ogółu ludności województwa.

Rys. 1 Ludność w miastach w % ogółu ludności wg województw w 2010 r. (%)

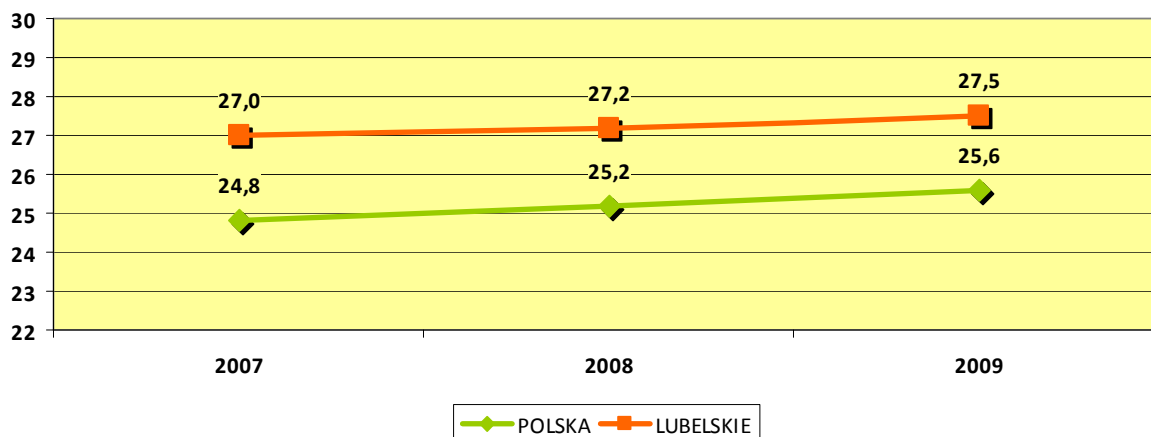

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W miastach Lubelszczyzny w 2010 r. zamieszkiwało 1 mln mieszkańców, co przełożyło się na **poziom wskaźnika urbanizacji demograficznej, który osiągnął wartość 46,6% i był znacznie niższy od średniej na poziomie kraju (60,9%)**. W porównaniu do innych regionów Polski, **województwo lubelskie należy do słabo zurbanizowanych**. Głównym czynnikiem mającym na to wpływ jest m.in. rolniczy charakter regionu.

Najwięcej osób mieszkało w Lublinie (16,2% ogółu mieszkańców regionu), będącym stolicą województwa. Natomiast najniższy odsetek osób mieszkających w mieście zanotowano w powiecie chełmskim (5,7%), lubelskim (8,4%) oraz zamojskim (10,8%). Dodatkowo uwagę zwraca fakt, iż **wskaźnik urbanizacji był niższy od średniej dla Lubelszczyzny (46,6%) w siedemnastu z dwudziestu czterech powiatów regionu**. Tak niski poziom wskaźnika urbanizacji wskazuje na **potrzebę zintensyfikowania w kolejnych latach działań mających na celu wsparcie mieszkańców obszarów wiejskich**.

Rys. 2 Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w województwie lubelskim i w Polsce w latach 2007-2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

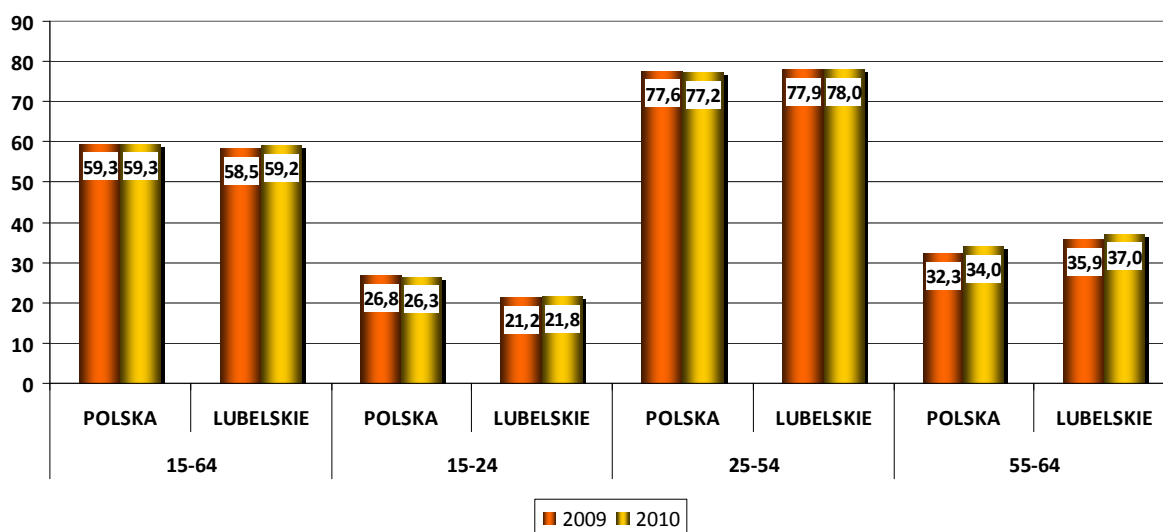
Dokonując analizy społeczno-gospodarczej regionu nie sposób pominąć miernika obrazującego stopień ekonomicznego obciążenia ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku poprodukcyjnym. Wg dostępnych danych na koniec 2009 r. poziom wskaźnika mierzony jako liczba osób w wieku poprodukcyjnym na każde 100 osób w wieku produkcyjnym wyniósł 27,5 (Polska – 25,6). Należy podkreślić, iż **zarówno na poziomie kraju, jak i w regionie obserwuje się stopniowy wzrost relacji liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym, co świadczy o nasilaniu procesu starzenia się społeczeństwa.**

Obciążenie demograficzne jest bardzo zróżnicowane wewnątrz regionu – różnica pomiędzy największą a najmniejszą wartością miernika stanowi ponad 15 osób w wieku poprodukcyjnym na każde 100 osób w wieku produkcyjnym. W przypadku jedenastu powiatów (z dwudziestu czterech) wskaźnik obciążenia demograficznego osiągał wartości poniżej poziomu dla województwa – najniższy w powiecie łęczyckim (18,5). Natomiast **najwyższe nasilenie zjawiska starzenia się społeczeństwa zanotowano w powiecie krasnostawskim - aż 34,1, tj. o około 8 osób więcej w porównaniu do średniej na poziomie kraju, co może wynikać z rolniczego charakteru powiatu oraz wysokiego udziału osób zamieszkujących na wsi w stosunku do ogółu mieszkańców województwa.**

RYNEK PRACY

Miarą określającą rzeczywiste zaangażowanie ludności w procesie pracy jest wskaźnik zatrudnienia stanowiący udział osób pracujących w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku 15-64 lata. **W 2010 r. poziom zatrudnienia osób w wieku 15-64 lata w regionie wyniósł 59,2% i był wyższy dla mężczyzn niż dla kobiet o 10 pkt. proc. Lubelszczyzna charakteryzowała się jednym z wyższych wskaźników zatrudnienia w kraju.** W porównaniu z 2009 r. poziom zatrudnienia ogółem na Lubelszczyźnie wzrósł o 0,7 pkt. proc., natomiast na poziomie kraju pozostał bez zmian (59,3%). W rozróżnieniu na płeć, wskaźnik nieznacznie wzrósł wśród mężczyzn o 0,5 pkt. proc., a wśród kobiet o 0,8 pkt. proc. Należy również podkreślić, iż **w 2010 r. poziom zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata był nieco wyższy, w stosunku do średniej krajowej (lubelskie – 65,1%, Polska – 64,6%), co uplasowało region na szóstej lokacie w skali kraju.**

Rys. 3 Wskaźnik zatrudnienia w grupach wiekowych w województwie lubelskim i w Polsce w latach 2009-2010 r. (%)

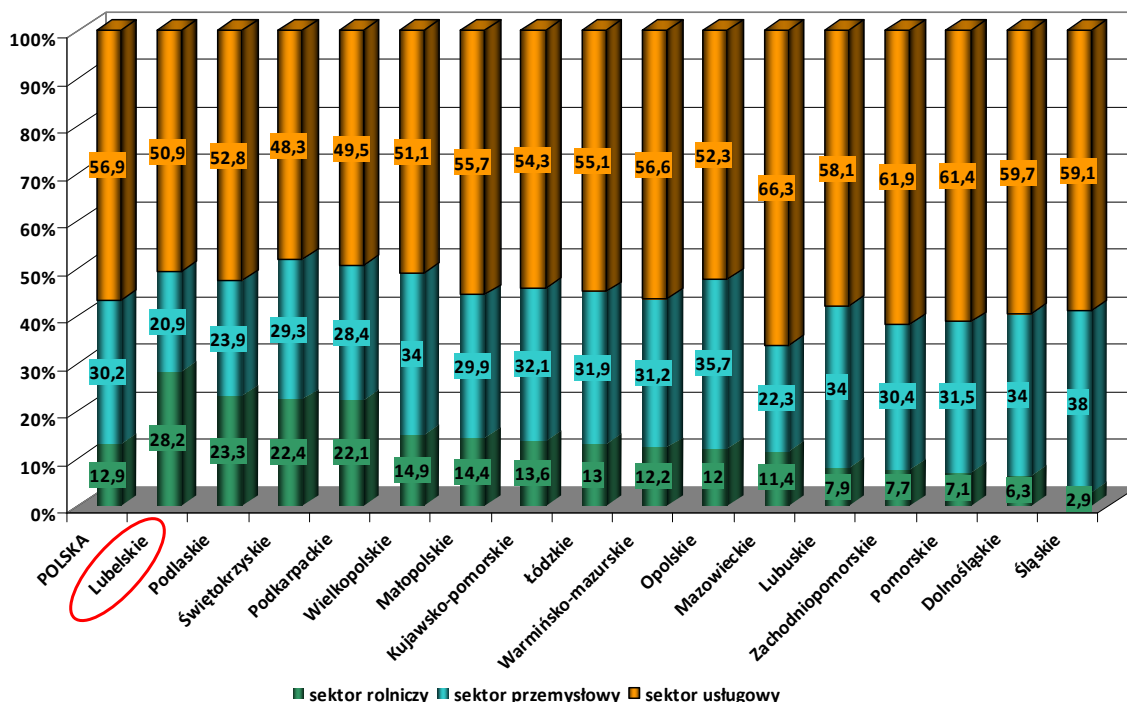

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Na Lubelszczyźnie w 2010 r. zanotowano wzrost poziomu zatrudnienia w stosunku do roku poprzedniego we wszystkich grupach wiekowych. Podczas gdy na poziomie kraju wśród osób w wieku 15-24 lata i 25-54 lata wskaźnik spadł w porównaniu do 2009 r. Natomiast uwagę zwraca stosunkowo wysoki wzrost poziomu zatrudnienia wśród osób w wieku 55-64 lata – o 1,2 pkt. proc (w kraju o 1,7 pkt. proc.).

Województwo lubelskie charakteryzuje najwyższy odsetek pracujących w sektorze rolniczym. Według dostępnych danych na koniec 2010 r. w województwie lubelskim w sektorze rolniczym pracowało 28,2% ogółu pracujących mieszkańców Lubelszczyzny, tj. aż o 15,3 pkt. proc. więcej niż na poziomie kraju (12,9%). Natomiast udział zatrudnionych w sektorze przemysłowym był najniższy w kraju, wynosząc w 2010 r. zaledwie 20,9% (30,2% na poziomie kraju). Również zatrudnienie w sektorze usługowym należało do jednego z najniższych w Polsce, po województwie świętokrzyskim oraz Podkarpaciu i wyniosło 50,9% (56,9% w kraju). Ponadto Lubelszczyznę dzieli aż 15,4 pkt. proc. od Mazowsza, w którym pracujący na rzecz usług stanowią 66,3%. Jednocześnie udział pracujących w tej grupie na Lubelszczyźnie z roku na rok systematycznie wzrasta – w porównaniu do roku 2007 r. odsetek osób zatrudnionych w sektorze usługowym wzrósł o blisko 5 pkt. proc. **Wzrostowi zatrudnienia w sektorze usługowym towarzyszył spadek udziału pracujących w rolnictwie (o 5,5 pkt. proc.).**

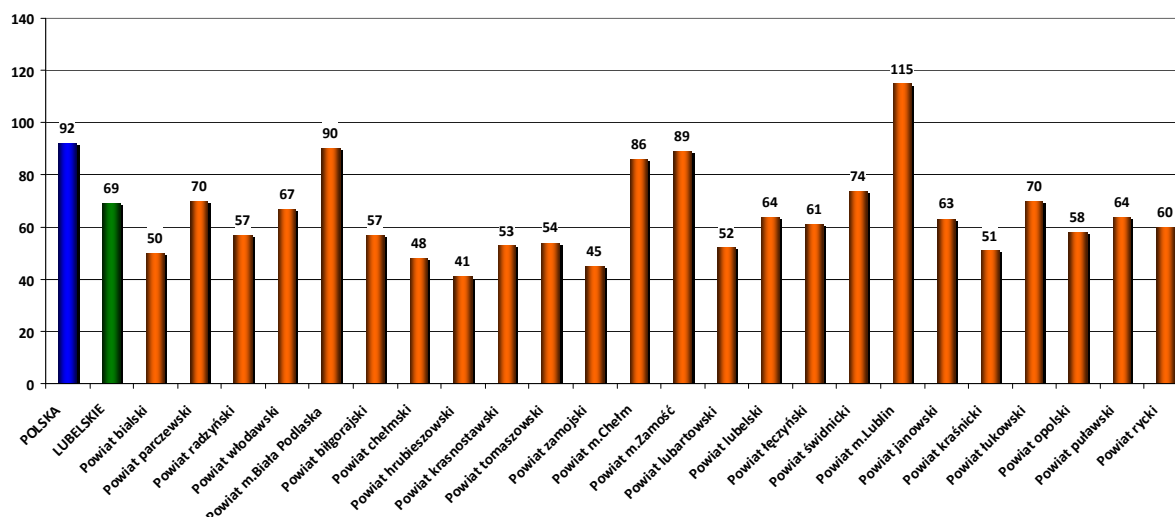
Rys. 4 Struktura pracujących wg trzech sektorów gospodarki wg województw w 2010 r. (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Według stanu na koniec 2010 r. w województwie lubelskim w rejestrze REGON zarejestrowano ponad 17,7 tys. nowych podmiotów gospodarki narodowej. Tym samym **na 10 tys. mieszkańców przypadały zaledwie 82 nowo zarejestrowane podmioty, co uplasowało region na przedostatnim miejscu w kraju** (105 nowo zarejestrowanych jednostek gospodarczych na poziomie kraju). Jednocześnie, **w porównaniu z 2007 r. zanotowano wzrost o 23 nowo zarejestrowane podmioty.**

Rys. 5 Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w województwie lubelskim wg powiatów w 2009 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Analizując wskaźnik obrazujący rozwój przedsiębiorczości na Lubelszczyźnie, należy wskazać na bardzo duże zróżnicowanie w poszczególnych powiatach. Zgodnie z najbardziej aktualnymi danymi za 2009 r. **liczba nowo zarejestrowanych podmiotów w REGON na 10 tys. ludności przekroczyła średnią wojewódzką (69) jedynie w siedmiu (z dwudziestu**

czterech) powiatach regionu (**Biała Podlaska, Chełm, Zamość, Lublin, parczewski, świdnicki, łukowski**). W pozostałych powiatach liczba ta nie przekroczyła 67 podmiotów na 10 tys. mieszkańców. **Najniższą** liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów na 10 tys. ludności zanotowano w powiatach: **hrubieszowskim (41), zamojskim (45) oraz chełmskim (48)**. **Różnica między powiatami o najwyższej i najniższej liczbie jednostek w 2009 r. wyniosła aż 74.**

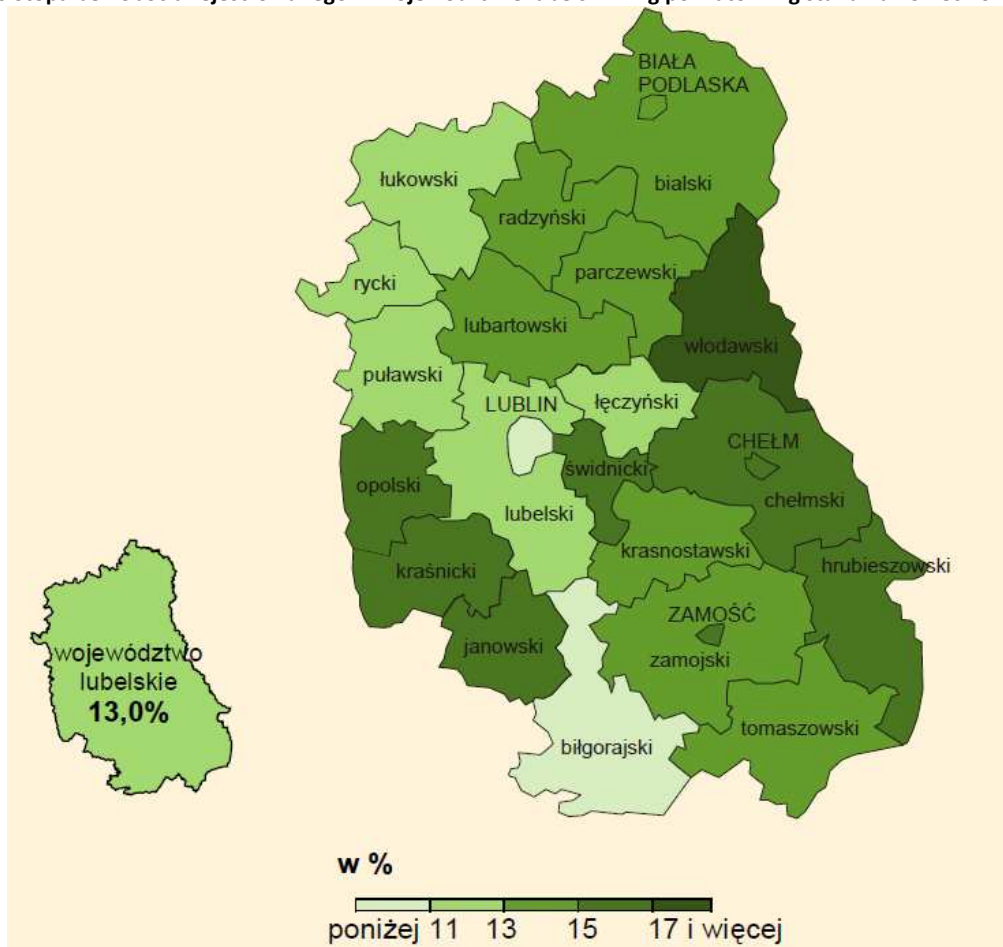
Według dostępnych danych na Lubelszczyźnie w 2009 r. **udział osób zatrudnionych w sektorze B+R stanowił 0,69% pracujących ogółem, co uplasowało region na szóstej pozycji w skali kraju (0,76% na poziomie kraju)**. Jednocześnie należy zauważyć, iż udział zatrudnionych w tym sektorze w regionie jest aż o około 50% niższy w porównaniu do Mazowsza (1,4%).

Analizując sytuację na lubelskim rynku pracy warto również zwrócić uwagę na poziom bezrobocia w regionie. W województwie lubelskim, podobnie jak w innych regionach kraju, problem bezrobocia na rynku pracy jest poważnym zjawiskiem społecznym i ekonomicznym.

Według stanu na koniec 2010 r. w urzędach pracy województwa lubelskiego zarejestrowanych było ponad 119,7 tys. osób bezrobotnych (6,1% wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych w Polsce), tj. o 2,1% więcej niż w końcu 2009 r. Dla porównania na poziomie kraju liczba bezrobotnych w tym samym okresie czasu wzrosła o 3,3%. **Tym samym stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 13% (przy średniej krajowej 12,3%) i wzrosła o 0,1 pkt. proc. w porównaniu do roku poprzedniego.** Jednocześnie należy podkreślić, iż w porównaniu do 2008 r. stopa bezrobocia w regionie wzrosła o 1,8 pkt. proc. (w kraju o 2,8 pkt. proc.).

Pod względem stopy bezrobocia rejestrowanego województwo lubelskie charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem wewnętrznym. Na koniec 2010 r. stopa bezrobocia w regionie wahała się między 7,6% w powiecie biłgorajskim a 21,2% w powiecie włodawskim. **W porównaniu z danymi za 2009 r. w 14 powiatach odnotowano wzrost stopy bezrobocia, zaś w 10 powiatach poziom bezrobocia obniżył się.** Największy wzrost poziomu bezrobocia rejestrowanego zanotowano w powiecie świdnickim z 15,3% do 16,9% (o 1,6 pkt. proc.), natomiast największy spadek stopy bezrobocia wystąpił w Białej Podlaskiej – o 1,4 pkt. proc. (z 15,5% w 2009 r. do 14,1% w 2010 r.).

Rys. 6 Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie lubelskim wg powiatów wg stanu na koniec 2010 r. (%)

Źródło: Opracowanie sygnałne Urzędu Statystycznego w Lublinie *Bezrobocie rejestrowane w województwie lubelskim w 2010 r.*

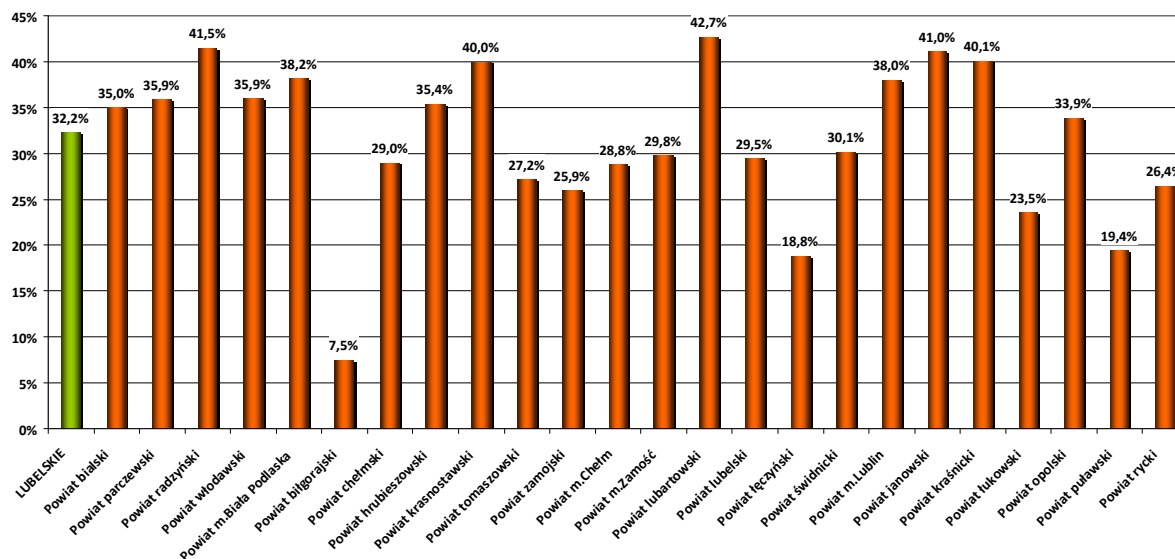
Należy podkreślić, iż **kobiety stanowiły 49,6% ogółu bezrobotnych w regionie** - w końcu grudnia 2010 r. na Lubelszczyźnie zarejestrowanych w urzędach pracy było 59,4 tys. kobiet. Natomiast w Polsce zarejestrowanych było ponad 1 mln bezrobotnych kobiet, tj. 51,9% populacji bezrobotnych. Tym samym **w województwie lubelskim udział bezrobotnych kobiet w ogóle bezrobotnych był o 2,3 pkt. proc. niższy od średniej na poziomie kraju. Nadreprezentacja kobiet wśród ogółu bezrobotnych występuje w 9 powiatach województwa, największą zanotowano na terenie: powiatu łęczyńskiego (55,1%) oraz powiatu chełmskiego (53%).** Natomiast największy udział bezrobotnych mężczyzn w ogólnej liczbie bezrobotnych zanotowano w powiatach: janowskim oraz radzyńskim – odpowiednio 56,8% i 54,2%.

Analizując strukturę zarejestrowanych bezrobotnych wg wykształcenia, **Lubelszczyznę cechuje bardzo wysoki odsetek osób z wykształceniem policealnym oraz średnim zawodowym (24,6%, po województwach podkarpackim, małopolskim i świętokrzyskim).** Jednocześnie w regionie zanotowano **najwyższy w kraju udział osób z wykształceniem wyższym w ogóle bezrobotnych (13,9%) oraz średnim ogólnokształcącym (po Małopolsce) – 12,6%.**

Dla porównania warto również wspomnieć o **stopie bezrobocia wg BAEL (Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności), która w 2010 r. dla ogółu mieszkańców Lubelszczyzny w wieku 15 lat i więcej wyniosła 9,9% i w stosunku do roku poprzedniego wzrosła o 0,2 pkt. proc. (na poziomie kraju wzrost o 1,4 pkt. proc z 8,2% w 2009 r. do 9,6 w 2010 r.).**

Województwo lubelskie charakteryzuje się wysokim udziałem osób długotrwale bezrobotnych. Według dostępnych danych na koniec IV kwartału 2010 r. co trzeci zarejestrowany bezrobotny w regionie (32,2%) pozostawał bez pracy dłużej niż rok (czwarty najwyższy, po Podkarpaciu, Mazowszu i Podlasiu wynik w kraju). Porównując powyższe dane z analogicznym okresem 2009 r. należy zauważyć, iż **liczba osób bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok wzrosła w regionie o 3,6%** (na poziomie kraju o 16,3%). Warto jednocześnie przyrzeć się poziomowi bezrobocia długotrwalego wewnątrz regionu.

Rys. 7 Bezrobotni zarejestrowani w województwie lubelskim pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok wg powiatów wg stanu na koniec IV kwartału 2010 r. (%)

Źródło: Opracowanie na podstawie BDL GUS

Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy dłużej niż 1 rok na koniec IV kwartału 2010 r. był zróżnicowany w regionie i wahał się od 7,5% do 42,7% ogółu osób bezrobotnych. Najwyższy udział tej grupy osób zanotowano w powiatach: lubartowskim, radzyńskim oraz janowskim (odpowiednio 42,7%, 41,5 i 41%), zaś najniższy w powiecie biłgorajskim (7,5%).

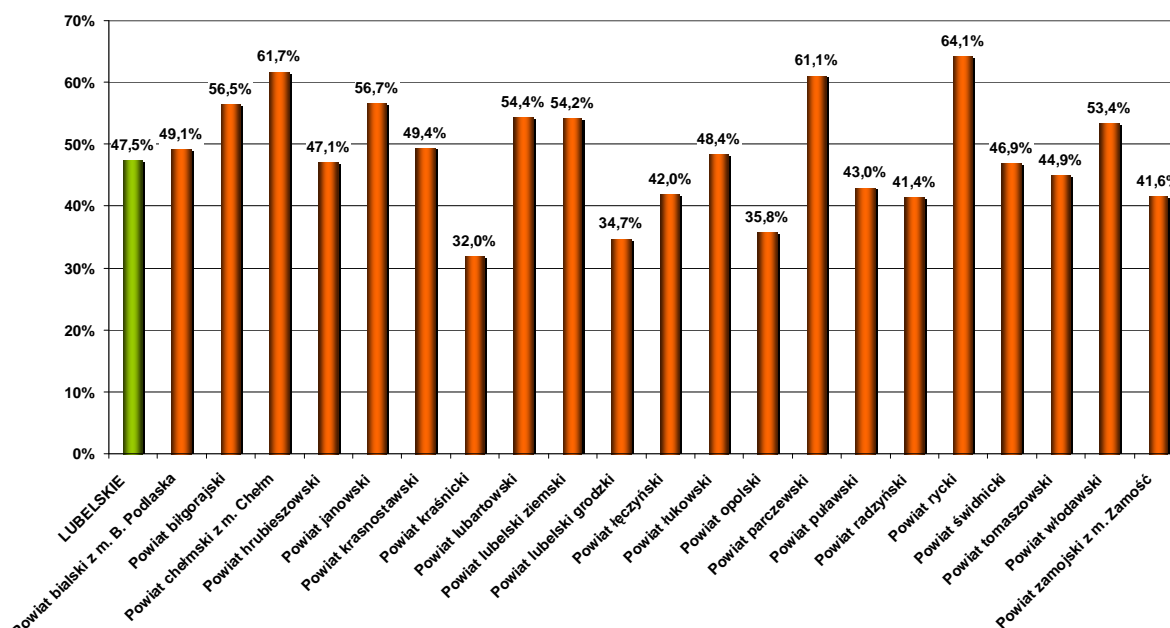
Analizując sytuację osób bezrobotnych w województwie warto przyrzeć się również skuteczności zastosowanych przez powiatowe urzędy pracy aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w regionie. Według dostępnych danych, **w 2009 r. w aktywnych formach przeciwdziałaniu bezrobociu uczestniczyło w regionie łącznie ponad 42,2 tys. osób bezrobotnych**, z czego podobnie, jak na poziomie całego kraju, najwięcej w stażach (lubelskie – 49,9%, Polska – 37,5% ogółu zaktywizowanych bezrobotnych) oraz szkoleniach (lubelskie – 21,4%, Polska – 24,6%).

Według danych na koniec 2009 r. **efektywność zatrudnieniowa** (tj. wskaźnik ponownego zatrudnienia), rozumiana jako odsetek osób, które w okresie do trzech miesięcy po zakończeniu udziału w danej formie aktywizacji podjęły zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub rozpoczęły prowadzenie działalności gospodarczej **w województwie lubelskim wyniosła 47,5%, przy średniej w skali kraju na poziomie 53,2%**. W porównaniu do roku poprzedniego miernik spadł o 3 pkt. proc. (w Polsce o 2,8 pkt. proc.). Należy zauważyć, iż **efektywność wszystkich form aktywizacji na Lubelszczyźnie była niższa od średniej w skali kraju**, za wyjątkiem prac interwencyjnych (lubelskie – 75%, Polska – 71,8%) oraz przygotowania do

zawodu w miejscu pracy (lubelskie – 56,4%, Polska – 52%). **Najwyższe różnice w porównaniu ze wskaźnikiem ponownego zatrudnienia dla kraju odnotowano w przypadku prac społecznie użytecznych**, dla których efektywność była niższa aż o 17,7 pkt. proc. od wartości dla kraju.

Jednocześnie **najwyższą efektywnością zatrudnieniową** (za wyjątkiem środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy, dla których osiągnięto 100% efektywności) charakteryzowała się (podobnie jak na poziomie kraju) aktywizacja **w formie prac interwencyjnych (75%) oraz przygotowania do zawodu w miejscu pracy (56,4%)**, zaś **najniższą prace społecznie użyteczne (22,2%) i szkolenia (26,9%)**.

Rys. 8 Efektywność zatrudnieniowa w województwie lubelskim wg powiatów w 2009 r. (%)

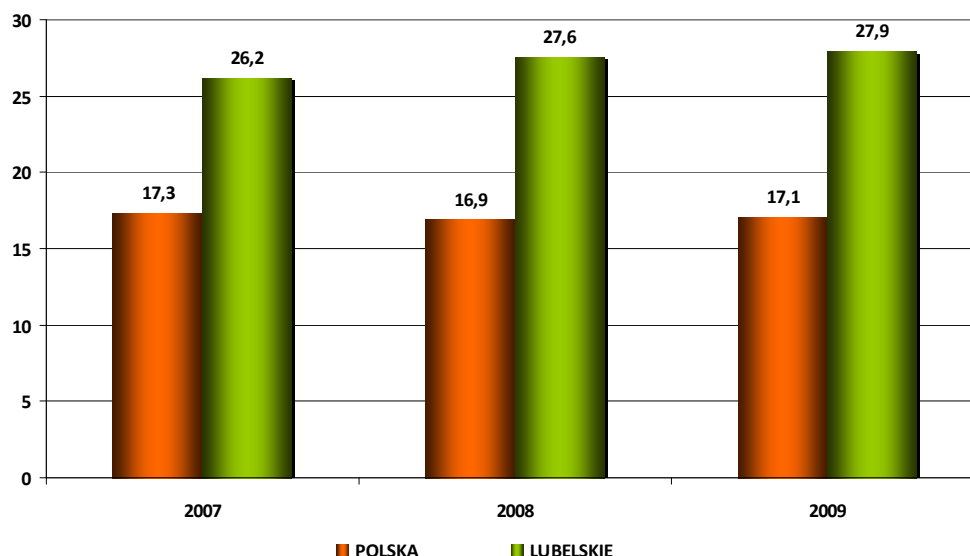
Źródło: Opracowanie na podstawie dokumentu Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej *Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2009 r.*

Efektywność zatrudnieniowa była zróżnicowana wewnątrz województwa. Wskaźnik ponownego zatrudnienia wahał się od 32% do 64,1% i był najwyższy w powiatach: ryckim (64,1%), chełmskim z miastem Chełm (61,7%) oraz parczewskim (61,1%). Jednocześnie, najniższy jego poziom zaobserwowano w powiatach: kraśnickim (32%), lubelskim grodzkim (34,7%) i opolskim (35,8%).

SYTUACJA SPOŁECZNA

Analizując sytuację społeczną mieszkańców Lubelszczyzny warto przyjrzeć się wskaźnikowi zagrożenia ubóstwem relatywnym po uwzględnieniu w dochodach transferach społecznych.

Rys. 9 Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w województwie lubelskim i w Polsce wg stanu na koniec 2009 r. (%)

Źródło: Opracowanie na podstawie BDL GUS

Według stanu na koniec 2009 r. w województwie lubelskim zaobserwowano najwyższą w kraju wartość wskaźnika w tym obszarze, który ukształtował się na poziomie 27,9% (na poziomie kraju – 17,1%). Uwagę zwraca również bardzo wysoka różnica (tj. aż o 10,8 pkt. proc.) pomiędzy wartością wskaźnika w regionie, a średnią na poziomie kraju. Niemniej tempo wzrostu miernika w porównaniu do 2008 r. było znacznie niższe (o 0,3 pkt. proc.) niż w latach 2007-2008, gdy wskaźnik wzrósł aż o 1,4 pkt. proc.

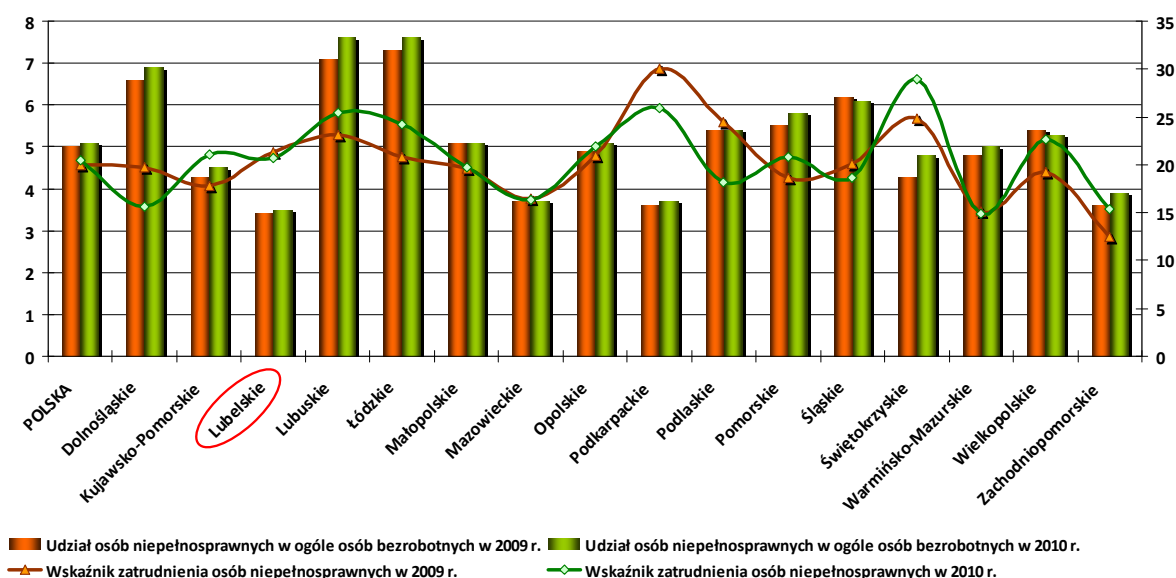
Według stanu na koniec I-go półrocza 2010 r. województwo lubelskie uplasowało się na siódmej lokacie (ex eaquo z Dolnym Śląskiem i Opolem) pod względem liczby osób, którym przyznano decyzją świadczenia pomocy społecznej w postaci zasiłków okresowych na 1 tys. mieszkańców Lubelszczyzny (10 osób, na poziomie kraju - 9). Zgodnie z najbardziej aktualnymi danymi w I półroczu 2010 r. ponad 21,1 tys. mieszkańcom Lubelszczyzny przyznano zasiłki okresowe. W porównaniu do roku 2009 liczba osób korzystających z tego rodzaju świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. ludności zmniejszyła się o 3 osoby, a w stosunku do 2007 r. obniżyła się o 5 osób. Niemniej z uwagi na brak danych na koniec 2010 r. należy podchodzić ostrożnie do analizy ww. danych. Jednak pomimo obserwowanej tendencji spadkowej liczby osób korzystających z zasiłków okresowych pomocy społecznej na 1 tys. ludności, analogicznej do tendencji na poziomie kraju, wartość tego wskaźnika stale utrzymuje się powyżej wartości dla Polski.

Analizując sytuację gospodarstw domowych w województwie lubelskim, istotnym z punktu widzenia omawianego obszaru wydaje się być wskaźnik dotyczący przeciętnej liczby osób pracujących w gospodarstwie domowym. W 2009 r. wartość miernika w regionie wyniosła 1,18 (w kraju – 1,13). Należy przy tym zauważyć, iż poziom miernika od 2007 r. nie uległ zmianie, podczas gdy na poziomie kraju w 2009 r. zanotowano spadek o 0,2 pkt. proc. w stosunku do 2007 r. Tym samym Lubelszczyzna uplasowała się na piątym miejscu w kraju pod względem przeciętnej liczby pracujących w gospodarstwie domowym. Natomiast w przypadku miernika obrazującego przeciętną liczbę osób pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej Lubelszczyzna znajduje się na trzecim miejscu w kraju (po województwie podkarpackim i świętokrzyskim). Według danych na koniec 2009 r. wartość tego wskaźnika w województwie lubelskim wyniosła 0,88, podczas

gdy w kraju 0,82. Należy jednocześnie podkreślić, iż **przeciętna liczba pobierających tego typu świadczenia w regionie z roku na rok stopniowo maleje (w stosunku do 2008 r. nastąpił spadek o 0,04 pkt. proc., zaś do 2007 r. o 0,06 pkt. proc.)**.

Jeśli chodzi o sytuację osób niepełnosprawnych w regionie, według stanu na koniec 2010 r. **w urzędach pracy województwa lubelskiego zarejestrowanych było ponad 4,1 tys. osób bezrobotnych niepełnosprawnych** (w tym blisko 1,9 tys. kobiet), co stanowiło **3,5% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych** (na poziomie kraju 5,1%). **W skali kraju w województwie lubelskim niepełnosprawni stanowią najniższy odsetek ogółu bezrobotnych w regionie**. W porównaniu do stanu z końca 2009 r. liczba bezrobotnych niepełnosprawnych wzrosła o 3,2% (o 128 osób).

Rys. 10 Udział osób niepełnosprawnych w ogóle osób bezrobotnych oraz wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wg województw w latach 2009-2010 (%)

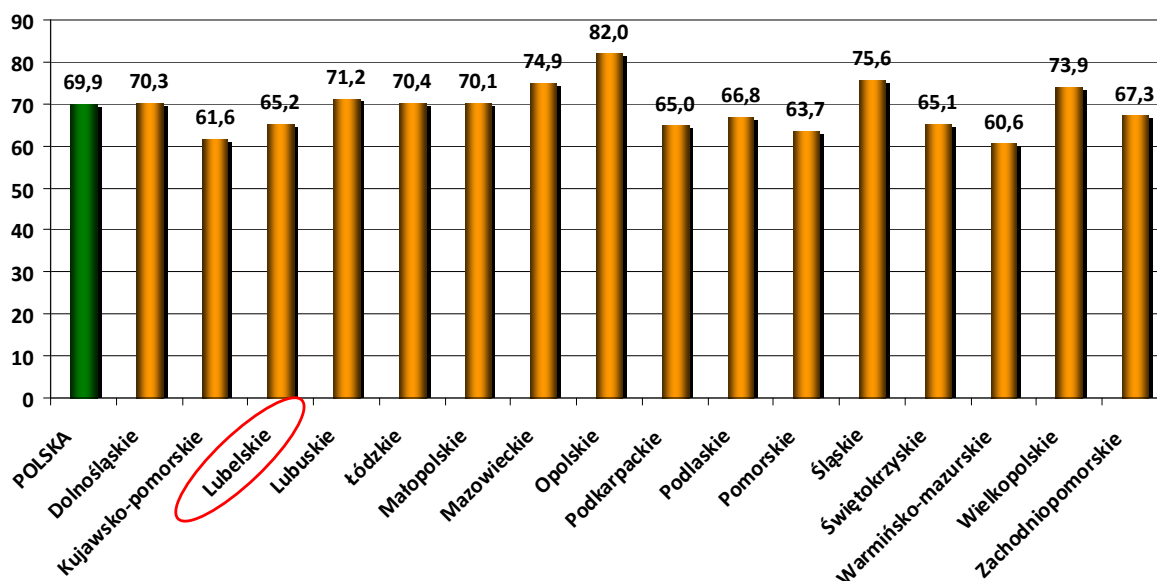
Źródło: Opracowanie na podstawie BDL GUS

Poziom zatrudnienia osób niepełnosprawnych w województwie lubelskim w 2010 r. wyniósł 20,7% (na poziomie kraju – 20,5%). Tym samym **Lubelszczyzna uplasowała się na dziewiątej pozycji w kraju**. W porównaniu do roku 2009 zatrudnienie osób niepełnosprawnych obniżyło się o 0,6 pkt. proc., podczas gdy na poziomie kraju poziom zatrudnienia tej grupy wzrósł średnio o 0,4 pkt. proc.

EDUKACJA I WYKSZTAŁCENIE

Dokonując analizy sytuacji społeczno-gospodarczej regionu w obszarze edukacji i wykształcenia mieszkańców należy zwrócić uwagę na wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej, który w województwie lubelskim w 2010 r. kształtował się na poziomie 65,2% (w kraju 69,9%). **Województwo lubelskie pod względem upowszechnienia edukacji przedszkolnej uplasowało się na jedenastej pozycji w skali kraju (w roku 2009 r. trzynasta lokata)**. W porównaniu do roku 2009 **upowszechnienie edukacji przedszkolnej wzrosło w regionie o 3,7 pkt. proc.** (na poziomie kraju o 2,6 pkt. proc.). Należy jednocześnie zauważyć, iż **wzrost odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2009-2010 na Lubelszczyźnie należał do najwyższych w kraju** (po województwie świętokrzyskim i podkarpackim).

Rys. 11 Upowszechnienie edukacji przedszkolnej wśród dzieci w wieku 3-6 lat wg województw w 2010 r. (%)

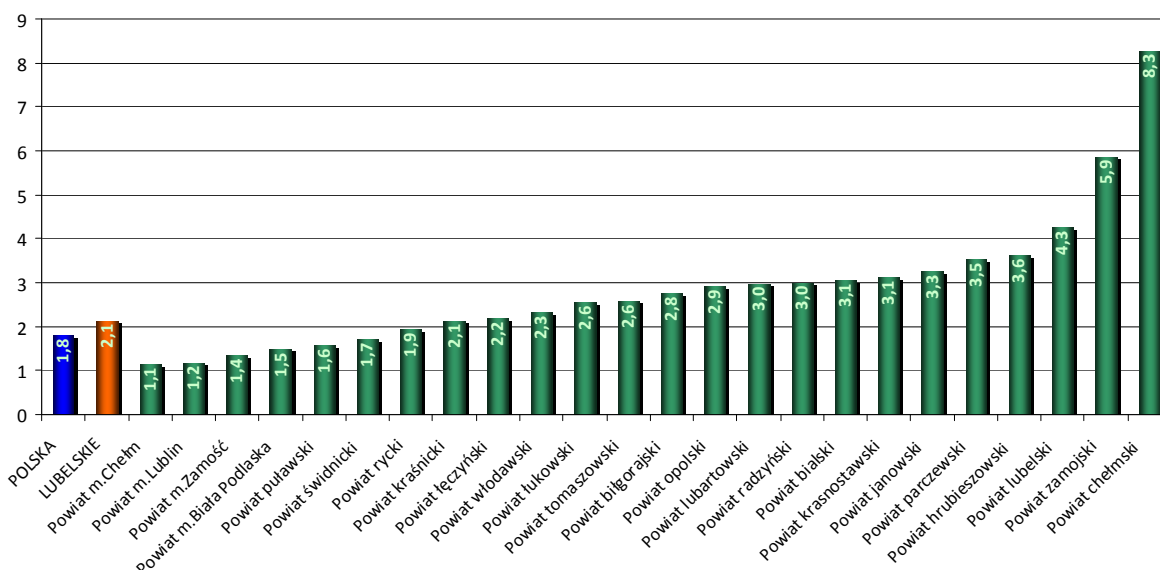

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Natomiast **odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w placówkach na obszarach wiejskich w województwie lubelskim w 2010 r. wyniósł 37,7%** (na poziomie kraju 43%) i w porównaniu do roku poprzedniego wzrósł o 6,4 pkt. proc.

Według danych na koniec 2009 r. **liczba dzieci w wieku 3-6 lat przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w województwie lubelskim była nieco wyższa od średniej krajowej (lubelskie – 2,1, Polska – 1,8)**. Niemniej uwagę zwraca duże zróżnicowanie wewnątrz wskaźnika na poziomie poszczególnych powiatów Lubelszczyzny. Najmniej dzieci przypadało na jedno miejsce w placówce przedszkolnej w powiatach miejskich: Chełm (1,1), Lublin (1,2) oraz Zamość (1,4), natomiast najwięcej w powiatach: chełmskim (8,3), zamojskim (5,9) i lubelskim (4,3). Mając na uwadze zróżnicowanie wewnątrz regionu, **koniecznym wydaje się podjęcie działań zmierzających do tworzenia nowych placówek wychowania przedszkolnego szczególnie w powiatach, w których zanotowano najwyższy poziom wskaźnika obrazującego obciążenie ośrodków wychowania przedszkolnego.**

Rys. 12 Liczba dzieci w wieku 3-6 lat przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w województwie lubelskim wg powiatów w 2009 r.

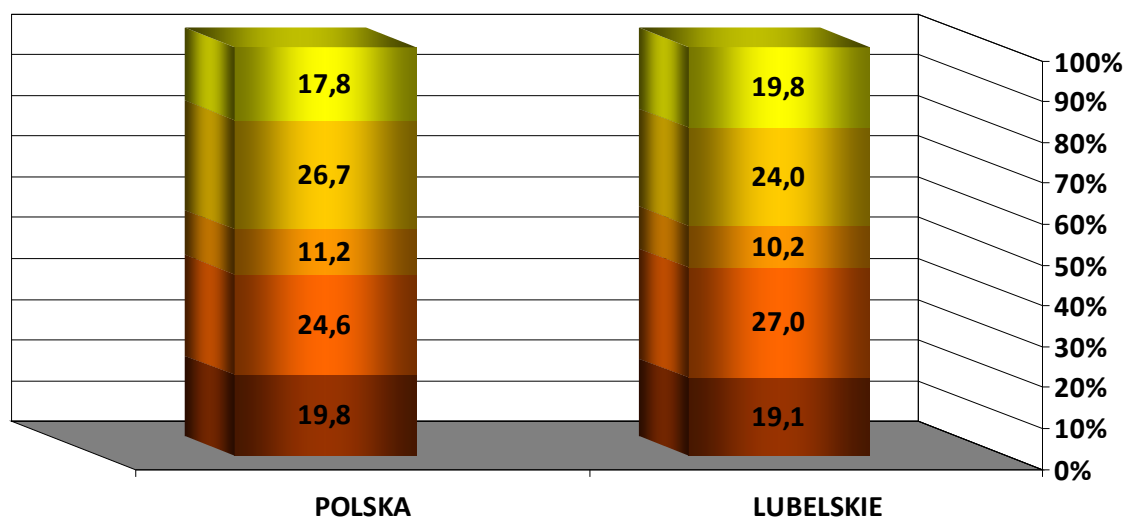
Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Jeśli chodzi o kształcenie na poziomie gimnazjum, województwo lubelskie plasuje się w czołówce regionów pod względem wyników egzaminu gimnazjalnego w 2010 r. W przypadku części humanistycznej egzaminu, przeciętne wyniki w regionie były wyższe od średniej dla kraju (31,2 pkt. w porównaniu z 30,3 pkt. na poziomie kraju). Natomiast w części matematyczno-przyrodniczej, gimnazjaliści zdobyli przeciętnie 23,9 pkt., a zatem na takim samym poziomie, jak średnia dla kraju. W porównaniu do 2009 r. zarówno w regionie, jak i w kraju zanotowano spadek przeciętnych wyników w przypadku obu części egzaminu gimnazjalnego. W ramach części humanistycznej egzaminu na Lubelszczyźnie wyniki były niższe o 0,8 pkt. (w kraju o 1,3 pkt.). Jeśli chodzi o część matematyczno-przyrodniczą na poziomie województwa zanotowano spadek o 1,8 pkt., zaś w kraju o 2,1 pkt.

Jeśli chodzi o poziom wykształcenia mieszkańców Lubelszczyzny wg danych na koniec 2010 r. udział osób w wieku 15-64 lata z wykształceniem wyższym w regionie wyniósł 19,1% i był niższy od średniej dla kraju o 0,7 pkt. proc. Województwo charakteryzuje najwyższy w kraju odsetek osób z wykształceniem policealnym oraz średnim zawodowym (27% w porównaniu z 24,6% w Polsce) oraz stosunkowo wysokim udziałem osób posiadających wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niższe (19,8% w porównaniu z 17,8% w kraju). Jednocześnie, udział osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (10,2%) oraz zasadniczym zawodowym (24%) jest nieco niższy niż na poziomie Polski.

ANALIZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM

Rys. 13 Udział ludności w wieku 15-64 lata wg poziomu wykształcenia w ogólnej liczbie ludności w tym wieku w województwie lubelskim i w Polsce w 2010 r. (%)

■ wyższe ■ policealne oraz średnie zawodowe ■ średnie ogólnokształcące
■ zasadnicze zawodowe ■ gimnazjalne, podstawowe i niższe

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Na szczególną uwagę zasługuje również **poziom wskaźnika kształcenia ustawicznego**, tj. udział osób w wieku 25-64 lata uczących się i doksztalających w ogólnej liczbie ludności w tym wieku, który w regionie w 2010 r. kształtował się na poziomie 6% i w porównaniu do roku 2009 r. uległ zwiększeniu o 0,7 pkt. proc. Jednocześnie należy podkreślić, iż na poziomie kraju poziom wskaźnika wzrósł o 0,6 pkt. proc. (z 4,7% w 2009 r. do 5,3% w 2010 r.). Ponadto, **należy wskazać na bardzo dużą rozbieżność w poziomie wskaźnika pomiędzy Lubelszczyzną a Mazowszem**, gdzie poziom kształcenia ustawicznego jest najwyższy (7,7%).

SPIS ILUSTRACJI

Rys. 1 Ludność w miastach w % ogółu ludności wg województw w 2010 r. (%)	5
Rys. 2 Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w województwie lubelskim i w Polsce w latach 2007-2009	6
Rys. 3 Wskaźnik zatrudnienia w grupach wiekowych w województwie lubelskim i w Polsce w latach 2009-2010 r. (%)	7
Rys. 4 Struktura pracujących wg trzech sektorów gospodarki wg województw w 2010 r. (%) . 8	
Rys. 5 Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w województwie lubelskim wg powiatów w 2009 r.	8
Rys. 6 Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie lubelskim wg powiatów wg stanu na koniec 2010 r. (%)	10
Rys. 7 Bezrobotni zarejestrowani w województwie lubelskim pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok wg powiatów wg stanu na koniec IV kwartału 2010 r. (%)	11
Rys. 8 Efektywność zatrudnieniowa w województwie lubelskim wg powiatów w 2009 r. (%)12	
Rys. 9 Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w województwie lubelskim i w Polsce wg stanu na koniec 2009 r. (%)	13
Rys. 10 Udział osób niepełnosprawnych w ogóle osób bezrobotnych oraz wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wg województw w latach 2009-2010 (%).....	14
Rys. 11 Upowszechnienie edukacji przedszkolnej wśród dzieci w wieku 3-6 lat wg województw w 2010 r. (%)	15
Rys. 12 Liczba dzieci w wieku 3-6 lat przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w województwie lubelskim wg powiatów w 2009 r.....	16
Rys. 13 Udział ludności w wieku 15-64 lata wg poziomu wykształcenia w ogólnej liczbie ludności w tym wieku w województwie lubelskim i w Polsce w 2010 r. (%).....	17